

De HEERE regeert

Hans van de Lagemaat

De HEERE regeert

Dat klinkt in het huidige tijdsgewricht wel als een heel pretentieuze uitspraak. De hele wereld lijkt zich in chaos en verwarring te storten. Zijn het niet de machtige natuurkrachten die hele landen letterlijk op hun grondvesten doen trillen, en volkeren voor schier onoplosbare problemen stellen, dan zijn het wel burgeroorlogen en internationale twisten, die de politieke leiders in het duister doen tasten. De HEERE regeert?

Na Egypte is er ook in Lybië een opstand uitgebroken. En op de dag van dit schrijven weet nog niemand waar dit gaat eindigen. En ook de internationale gemeenschap weet dat ze zich in een mierennest heeft begeven door er zich mee te gaan bemoeien. En het eind is nog niet in zicht. Hoeveel Arabische landen na Yemen, Syrië en Bahrein gaan er nog volgen? En om nog iets verder te kijken. Hoe lang zal de rust in ons eigen stabiele westen nog onaangetast blijven? De HEERE regeert?

Ja, dat is wat de Bijbel ons leert. Maar om de heerlijke waarheid ervan te kunnen zien en geloven, moeten we ons niet stellen op het standpunt van de al maar in beweging zijnde politiek van deze wereld. We moeten ook niet kijken door de bril van economen en filosofen. We moeten kijken met de ogen van geloof. Met eerbied gezegd, we moeten kijken vanuit de positie van Christus Jezus zelf; aan Gods rechterhand. Onderwezen door Gods Geest zeggen we dan van harte 'amen' op deze woorden: De HEERE regeert.

In deze studie gaan we dit kleine, maar o zo belangrijke, zinnetje de Bijbel door onderzoeken, en de betekenis ervan proberen te doorgronden.

Het lied van Mozes

In Exodus 15 komen we deze woorden voor het eerst tegen.

'De HEERE zal in eeuwigheid en geduriglijk regeren.' (vs. 18).

En meteen al uit deze plaats waar dit zinnetje voorkomt kunnen we al een hoop leren. Het woordje 'regeren' is het werkwoord waar in het Hebreeuws het woordje voor 'koning' is afgeleid. 'Regeren' betekent zo 'koning zijn.' De HEERE zal in eeuwigheid en gedurig Koning zijn.

De verzen waarin we deze woorden vinden vormen een loflied van Mozes en de kinderen Israëls. God had net een grote verlossing voor hen teweeg gebracht. Ze stonden aan de overzijde van de Schelfzee. En hun vijanden waren erin ten onder gegaan. Het diensthuis Egypte was verleden tijd. Met harde, onmenselijke slavendienst waren ze aan Farao en zijn volk onderworpen geweest. Maar nu was alles anders. Zij waren nu slaven, dienaren van een andere Koning geworden. En wat ze voor Farao nooit hadden gedaan, deden zij voor die nieuwe Koning. Zij zongen Hem een loflied. Zij verheerlijkten Zijn grote naam, en stelden al hun vertrouwen in Hem alleen.

Het slot van het lied eindigt dan met 'De HEERE zal in eeuwigheid en geduriglijk regeren' met de reden van die woorden:

'Want Faraö's paard, met zijn wagen, met zijn ruiters, zijn in de zee gekomen, en de HEERE heeft de wateren der zee over hen doen wederkeren; maar de kinderen Israëls zijn op het droge in het midden der zee gegaan.' (Ex. 15:19).

Dus de reden waarom Mozes en de Israëlieten deze woorden kunnen zingen zijn de vernietiging van de vijanden van het volk van Israël en het behoud door een wonderlijke verlossing van Israël zelf. En die basisbetekenis moeten we vasthouden. De HEERE regeert. De HEERE is Koning. Hij behoudt Zijn volk. Hij verdelgt hun vijanden. De eerste keer dat we deze woorden tegenkomen staan in direct verband met de verlossing van Israël.

Een nieuw lied

Als koning regeren is ook een thema in het Bijbelboek Openbaring. Zeven maal vinden we het woordje voor 'heersen' of 'regeren' hierin terug. En in de SV steeds vertaald met 'als koning regeren.' Het Grieks woord voor 'koning' is van dit werkwoord afgeleid. Hetzelfde als in het Hebreeuws dus.

En wonderlijk genoeg vinden we dit woord de eerste keer van de zeven terug in een nieuw lied. Dit lied wordt gezongen door de vierentwintig ouderlingen rondom de troon van het Lam.

'En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig dat boek te nemen, en zijn zegelen te openen; want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie.'

*En Gij hebt ons voor onze God gemaakt tot koningen en priesters; en wij zullen **als koningen heersen op de aarde.**' (Opb. 5:9)¹.*

Er zijn een aantal opmerkelijke overeenkomsten in dit nieuwe lied, met het lied van Mozes. Beide liederen spreken over een verlossing. In beide verlossingen zien we het bloed van een lam aan de basis ervan. In exodus vond er geen verlossing plaats zonder het paaslamb. De grote finale verlossing wordt bewerkstelligd door het bloed van het Lam. Koningen en priesters is de benaming van het verlostte volk in Openbaring. En dit is een directe verwijzing naar Exodus 19:6.

'En gij zult Mij een priesterlijk koninkrijk, en een heilig volk zijn.'

En als we aandachtig de gehele Openbaring doorlezen, dan ontgaat het ons niet dat de grote verlossing waar dit lied van spreekt ook gepaard gaat met de vernietiging van de vijand van de verlostten, ja van de vernietiging van de grote vijand, de satan.

Maar in dit nieuwe lied staan toch niet de woorden 'de HEERE regeert'. Nee, dat is waar. Maar het is wel zo dat de verlostten zullen regeren omdat Hij zal regeren. In Openbaring 11 horen de vierentwintig ouderlingen grote stemmen, die zeggen:

'De koninkrijken der wereld zijn geworden van onze Heere en van Zijn Christus, en Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid.' (vs. 15).

En vol aanbidding zeggen zij:

'Wij danken u, Heere God, almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal! Dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerst.' (Opb. 11:17).

¹ Op grond van de Griekse handschriften geven nieuwere vertalingen, bijvoorbeeld NBG'51, hier 'en hebt *hen* Gode gekocht' en 'hebt *hen* voor onze God gemaakt' en 'zij zullen als koningen heersen.'

Hij komt

'Zingt de HEERE een nieuw lied.'

Dit is de aanvang van Psalm 96. Opnieuw 'een nieuw lied.' En halverwege deze Psalm:

'Zegt onder de heidenen [de volkeren]: De HEERE regeert.'

Deze Psalm is een grote aansporing aan de volkeren en de ganse schepping om de HEERE te loven en te prijzen. En de toestand die beschreven wordt staat in heel schril contrast met de huidige wereld.

*'De HEERE regeert; ook zal de wereld bevestigd worden, zij zal niet bewogen worden.'*²

Nu schudt de wereld op haar grondvesten. Delen van onze aarde worden aan het schudden gebracht, zodat de schade en het aantal slachtoffers niet is te overzien. Waar is de mens? Wat kan hij doen bij zoveel natuurgeweld? De mens speelt met de basiselementen van de natuur. De ontwikkelingen van de wetenschap jagen maar door. Maar zoals een kind dat spelletjes met vuurwapens gaat spelen hoogst waarschijnlijk zichzelf of anderen ernstig verwondt, zo heeft dezelfde ogenschijnlijk zo machtige wetenschap haar eigen speeltjes niet meer onder controle. Kernrampen van ongekeerde grootte bedreigen de wereldbevolking. De mens wil regeren, maar moet er tot zijn grote schade achter komen, dat het alles uitloopt op een catastrofe. Maar wat een rust voor degenen, die het geloven kunnen: 'De HEERE zal regeren.' En dan zal de wereld vast staan, en *niet* bewogen worden.

'Hij zal de volken richten in rechtmatigheid.' (vs. 10).

Dat is de mens ook nog nooit gelukt. We kunnen het niet ontkennen. Er zijn mensen geweest met grote idealen. Zij dachten te weten hoe de wereld in rechtmatigheid bestuurd kon worden. Een paradijs voor alle mensen. En hier en daar horen we van bevlogen politici die nog steeds hetzelfde doel voor ogen hebben. Nobel streven. Maar het is een droom en geen waarheid. Omdat het

² Of zoals in Exodus: De HEERE zal regeren.

een streven zonder de HEERE is. Het is een utopie, die nooit werkelijkheid zal worden, e daarom onze krachten en inspanningen niet waard is. De HEERE zal regeren. En Hij weet hoe Hij dat moet doen in rechtmatigheid.

Wanneer wordt dit nieuwe lied gezongen? Wanneer zien we dit heil op aarde aanbreken? Wanneer houdt dit schudden op? Wanneer komt er een einde aan al deze chaos en verwarring? Als Hij komt! Want daarmee eindigt deze Psalm.

‘Want Hij komt, want Hij komt, om de aarde te richten; Hij zal de wereld richten met gerechtigheid, en de volken met Zijn waarheid.’ (vs. 12).

Daar mag al ons verlangen zich naar uitstrekken. En daartoe mogen we al onze krachten gebruiken: om die heerlijke waarheid bekend te maken. Hij komt! En Hij zal regeren.³

Geweldiger dan het bruisen van grote wateren

Actueel is ook Psalm 93. Tegenover de macht van het water wordt Gods almacht gesteld. Zien we het geweld van de Tsunami's in delen van onze wereld, dan rijst de vraag wie er bestand is tegen zoveel verwoesting. Het antwoord: De HEERE. 'De HEERE regeert.' (vs.1).²

‘Doch de HEERE in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee.’ (vs. 4).

Oordelen

Psalm 97 is de volgende Psalm na 93 en 96 die begint met de woorden 'De HEERE regeert'.¹ Eerst beschrijft deze Psalm de oordelen waarmee de komst van de grote Koning gepaard zal gaan. Hun beschrijving komt overeen met de gerichten in de Openbaring. Maar er is een volk dat zich zal verblijden ook tijdens die gerichten. "Sion heeft gehoord, en het heeft zich verblijd, en de dochteren van Juda hebben zich verheugd vanwege Uw oordelen, o HEERE!" En dat is niet verwonderlijk. De vromen in Israël hebben op dit moment gewacht. Hij is hun Koning. En zij weten dat Hij is rechtvaardig. Wie zou zich niet verblijden? De komst van de Messias luidt een nieuw tijdperk in. De Koning van Israël zal regeren. En alles zal anders worden. Het volk van de Koning dat zo

³ Zie voor verdere studie ook Psalm 98, en voor 'een nieuw lied' Psalm 33:3; 40:3; 96:1; 98:1; 144:9; 144:1; Jes. 42:10. 1 Samuel 8:7; 1 Samuel 12:12; 16:1 1 Kon.1: 17, 30; 2:15; 3:7; 1 Kron. 16:31

lang veracht, bespot, en vervolgd is krijgt haar loon. Hun wachten wordt beloond. Hun Koning komt en zal regeren.

Groot in Sion

De verbinding tussen Sion en de regering van de HEERE vinden we ook in Psalm 99.⁴

Ook deze Psalm begint met de majestueuze woorden, 'De HEERE regeert'.²

'De HEERE is groot in Sion, en hij is hoog boven alle volken.' (vs. 2).

Dat is het centrum van Zijn regering. Dat is ook de plaats waar de volkeren naar toe zullen stromen om Hem hulde te betuigen. We moeten hier niet aan een of andere geestelijke regering in de hemelen denken. Johannes ziet het nieuwe Jeruzalem *nederdalen uit de hemel van God*. (Opb. 21:4). De beschrijving van deze stad gaat onze verbeelding te boven. Maar dat betekent niet dat we het dan maar als fantasie moeten bestempelen. Het is een reden te meer om ons te verheugen in de waarheid ervan; ons in ons hart te verblijden over de rechtvaardige regering van Hem Die komen zal, en over de toekomst die deze door de mens getergde wereld nog wacht.

Heilig, heilig, heilig

Opvallend is dat de troon van God in Psalm 99 beschreven wordt als tussen de Cherubim. (vs. 1). En meteen keren onze gedachten terug naar de plaats waar dat nieuwe lied gezongen werd.

'En in het midden van de troon, en rondom de troon, vier dieren.' (Opb. 4:4).

De beschrijving van deze dieren, of wellicht beter vertaald met 'levende wezens' vertoont een nauwkeurige overeenkomst met die van de Cherubs of Cherubim in Ezechiël 10. Deze vier wezens zijn dag en nacht rondom Gods troon. En zij verenigen zich in het gezang van het nieuwe lied samen met de vierentwintig ouderlingen rondom de troon. (Opb. 5:9). Degene die daar wordt

⁴ Merk op dat we Sion geen 'geestelijke' of 'figuurlijke' betekenis toekennen. De gehele Schrift door is Sion een zichtbare, herkenbare plaats op aarde. Zo ook in de Psalmen. Zo ook als we de profetieën bestuderen.

aanbeden en toegezongen is het Lam, die gereed staat om de regering op Zich te nemen, en daartoe ook waardig is bevonden. Dag en nacht zeggen deze vier cherubs:

'heilig, heilig, heilig, is de Heere God, de Almachtige, Die is en Die was, en Die komen zal.' (Opb. 4:8).

Driemaal heilig. En wonderlijk genoeg vinden we dat ook in Psalm 99.

*'Dat zij Uw grote en vreselijke Naam loven, Die **heilig** is.'* (vs. 3)

*'Verheft de HEERE, onze God, en buigt u neder voor de voetbank Zijner voeten; Hij is **heilig**.'* (vs. 5)

*'Verheft de HEERE, onze God, en buigt u voor de berg Zijner heiligheid; want de HEERE onze God is **heilig**.'* (vs. 9)

De rechtvaardige spruit

We hoeven ons niet meer af te vragen wie deze Koning is. Het is de HEERE. Hij is het Lam dat geslacht was. Hij is de Leeuw uit de stam van Juda, de Zoon van David. Over Hem profeteert Jeremia.

'Ziet de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik aan David een rechtvaardige Spruit zal verwekken; Die zal Koning zijnde regeren, en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde. In Zijn dagen zal Juda verlost worden, en Israël zeker wonen⁵; en dit zal Zijn naam zijn, waarmede men Hem zal noemen: De HEERE: Onze Gerechtigheid.' (Jer. 23:5, 6).

En met de woorden zijn we weer terug bij het lied van Mozes.

'Daarom, ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat zij niet meer zullen zeggen: Zo waarachtig als de HEERE leeft⁶, Die de kinderen Israëls uit Egypteland heeft opgevoerd. Maar: Zo waarachtig als de HEERE leeft, Die het zaad van het huis Israëls heeft opgevoerd, en Die het aangebracht

⁵ Wat we ook denken van de huidige staat Israël; 'zeker wonen' doet het niet. En de huidige staat Israël is dan ook geen vervulling van de beloften aan het volk.

⁶ Ja, Hij is dood geweest, maar HIJ LEEFT.

heeft uit het land van het noorden, en uit al de landen, waarheen Ik ze gedreven had! Want zij zullen wonen in hun land.’ (vs. 7, 8).

Zij zullen wonen in hun land. En hun Koning zal hen regeren. ‘De HEERE regeert.’ Dat gaat samen met de verlossing van Israël. Dan zal het uitverkoren volk tot zijn doel komen. Dan zal het tot een rijke zegen op aarde worden. Niet uit verdienste, maar omwille van Hem die Zijn leven gegeven heeft voor de zonden der wereld.

Nog niet

Regeert de HEERE nu dan niet? Nee, niet zichtbaar, zoals de woorden in de Bijbel bedoeld zijn. We kunnen spreken van Gods regering in de harten van hen die zich tot Hem bekeerd hebben, maar dat wordt niet bedoeld met de woorden ‘De HEERE regeert’. We zeggen niet dat God uiteindelijk niet alles in Zijn hand heeft en alles bestuurt naar de raad van Zijn wil. Maar ook dat wordt niet bedoeld met de HEERE regeert. De mens regeert. Onder aanvoering van de grote tegenstander. Het is nu niet de dag des Heeren (Opb. 1:10), maar de dag des mensen. (1 Kor. 4:3). De mens oordeelt en regeert. Daar komt toch ook die overdreven roep om ‘democratie’ van dan, regering van het volk? Of dat de oplossing is van alle wereldproblemen!

De HEERE regeert. Ja, maar nu nog niet. Versta me goed. Ik doe niets af aan Gods soevereiniteit. Maar ik plaats de woorden in het kader van Gods heilshandelen door Israël. Ieder die tot Hem vlucht vindt hulp en bijstand, en wacht een grote verlossing in Christus Jezus onze Heere. Maar dat is niet de context van de woorden ‘De Heere regeert’. De Heere zal Koning zijn. En dat is Hij maar van één volk: Israël. Hij is onze Heere. Hij is onze Verlosser. Hij is het Hoofd van Zijn lichaam hetgeen de Gemeente is. Maar dat is iets anders dan te zeggen, De HEERE regeert, volgens de Bijbelse notie van deze woorden.

Nu nog niet. Dat is ook de kracht van de woorden uit Hebrreeën 2.

‘Gij hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen; met heerlijkheid en eer hebt Gij Hem gekroond, en Gij hebt Hem gesteld over de werken Uwer handen. Alle dingen hebt Gij onder Zijn voeten onderworpen. Want daarin, dat Hij hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten, dat Hem niet onderworpen zij; doch nu zien wij NOG NIET, dat Hem alle dingen onderworpen zijn.’ (vs. 7, 8).

Maar wat zien we dan wel?

'Wij zien Jezus meet heerlijkheid en eer gekroond.' (vs. 9). Hoe? Door de ogen des geloofs en met een brandend hart van verlangen in de verwachting van Zijn komst.'